

การคัดลอกผลงานทางวิชาการ (Plagiarism)

มงคล ธาดารัตน์, พ.บ.

การเขียนหรือนำเสนอผลงานทางวิชาการ เป็นหน้าที่หลักสำคัญอันหนึ่งสำหรับนักวิชาการไม่ว่าจะในวงการแพทย์ การสาธารณสุข รวมถึงการวรรณกรรม ซึ่งช่วยให้นักวิชาการเหล่านั้น มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดังนั้นผู้นำเสนอผลงานทางวิชาการจะต้องมีความรู้จริงในงานที่ตนเองทำ ต้องค้นคว้าหาข้อมูลอย่างละเอียด และเขียนหรือนำเสนอข้อมูลจากความคิดของผู้นำเสนอเอง หากเป็นการคัดลอกบทความของผู้แต่งท่านอื่นนำมาใช้ จะเข้าข่ายกรณีที่เราเรียกว่า plagiarism¹ ในบทความพื้นฐานวิชาการนี้จะกล่าวถึง plagiarism ทางวงการแพทย์เท่านั้น

ปัจจุบัน plagiarism เกิดขึ้นง่ายมากขึ้น ในทุกวงการวิชาการนำมาซึ่งความเสียหายต่อทั้งตัวผู้เขียนเองและวงการวิชาการได้อย่างไม่คาดคิด plagiarism ไม่ได้หมายความว่าเฉพาะการลอกบทความเพื่อตีพิมพ์ ในวารสารการแพทย์หรือวรรณกรรมเท่านั้น แต่อาจครอบคลุมรวมถึงการคัดลอกหรือยืมส่วนของข้อความจากบุคคลอื่น เพื่อมานำเสนอในที่ประชุมด้วย

Plagiarism มาจากคำศัพท์ภาษาละติน คำว่า Plagiare หมายถึงการลักพาตัว² ในปี พ.ศ.2542 Committee on Publication Ethics (COPE) ได้ให้คำนิยามของ plagiarism ไว้ว่า คือการใช้ความคิดทั้งที่ถูกตีพิมพ์แล้ว หรือยังไม่ถูกตีพิมพ์ของผู้อื่น โดยไม่มีการอ้างอิงถึงที่มา¹ ในบางกรณีต้นฉบับเป็นคนละภาษา ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนวิจัย การดำเนินงานวิจัย การเขียนงานวิจัย หรือการตีพิมพ์แจกจ่าย ครอบคลุมทั้งแบบพิมพ์เป็นรูปเล่ม หรือแบบอิเล็กทรอนิกส์

สำหรับในไทย ราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายของคำว่า plagiarism คือ การโจรกรรมทางวิชาการ หรือการลอกเลียนวรรณกรรม หมายถึง การกระทำที่เป็นการแอบอ้างงานเขียนหรืองานสร้างสรรค์ดั้งเดิมของผู้อื่นทั้งหมดหรือนำมาบางส่วนมาใส่ หรือมาใช้ในการงานของตนเอง โดยไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มา (citation) หรือประกาศเกียรติคุณ (acknowledgment) ทั้งด้วยความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ³

มีข้อยกเว้นบางประการที่อาจไม่ต้องอ้างอิงแหล่งที่มา โดยไม่ถือเป็น plagiarism เช่น เป็นความรู้พื้นฐานสามัญ (common knowledge) ที่สามารถเข้าถึงได้ทั่วไป (public domain) อย่างไรก็ตามอาจมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในกรณีนี้ได้บ้าง ดังนั้นควรยึดหลักการว่า เมื่อสงสัยว่าอาจจะเข้าข่าย plagiarism ให้อ้างอิงแหล่งที่มาไว้ก่อนเสมอ

สาเหตุที่ทำให้เกิด plagiarism

สาเหตุที่อาจทำให้เกิด plagiarism ได้แก่ การแข่งขันในการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อการขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น, รายได้จากการขายตำราหรือผลงานทางวิชาการ หรือเงินสนับสนุนงานวิจัย รวมถึงความเร่งรีบในเรื่องเวลาที่จำกัด นอกจากนี้สาเหตุอื่นๆที่อาจทำให้เกิด plagiarism ได้คือ ความไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่ตระหนักถึงเรื่องนี้ การอ่อนประสพการณ์ และเป็นนักวิจัยใหม่

ประเภทของ plagiarism

Plagiarism ที่พบบ่อยทางการแพทย์ได้แก่^{1,4}

• Plagiarism of ideas

เกิดเมื่อผู้แต่งผลงานวิชาการ ใช้แนวคิดหรือความคิดของผู้อื่น มานำเสนอในชื่อของตนเอง โดยไม่ได้มีการอ้างอิงถึงแหล่งที่มา หรือไม่ได้ให้กิตติกรรมประกาศ (acknowledgement) แก่บุคคลที่เป็นเจ้าของความคิดนั้น

• Plagiarism of texts

เป็นการคัดลอกส่วนของบทความจากแหล่งที่มาอื่น โดยไม่ได้อ้างอิงที่มา รวมถึงการไม่ได้ใส่เครื่องหมายคำพูดในประโยคที่ยืมมาใช้โดยตรงโดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงคำ แม้ว่าจะมีการอ้างอิงแหล่งที่มาแล้วก็ตาม

นอกจากส่วนของบทความแล้ว ยังหมายความว่ารวมถึงรูปภาพ และ ตารางด้วย หรือแม้กระทั่งการคัดลอกงานเพื่อนำเสนอในรูปแบบ powerpoint presentation โดยไม่มีการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างเหมาะสม ก็นับเป็น plagiarism เช่นกัน

• Self-plagiarism

เป็นการนำส่วนหนึ่งของบทความของตัวเองที่เคยได้รับการตีพิมพ์แล้ว มาใช้ในงานใหม่ โดยไม่ได้อ้างอิงแหล่งที่มา สิ่งนี้ถูกทำกันบ่อยครั้ง บางครั้งอาจเป็นการกระทำโดยไม่ได้ตั้งใจ และถึงแม้ว่าการกระทำนั้นมักจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ที่เป็นเจ้าของ แต่ก็ยังไม่มีข้อสรุปเอกฉันท์ว่า เราจะสามารถใช้ข้อความเดิมของเราเองได้จำนวนกี่คำก่อนที่จะกลายเป็น self plagiarism จริงๆ⁵ สิ่งนี้อาจจะเป็นเหตุผลที่ทำให้ self-plagiarism ไม่ได้อยู่ในระดับความผิดเท่ากับ plagiarism ประเภทที่คัดลอกมาจากบุคคลอื่น

คณะกรรมการ World association of medical editors (WAME) ระบุว่า หากผู้แต่งท่านเดิมทำการเขียน review บทความ จะสามารถใช้เนื้อหาของบทความเดิมได้ไม่เกิน 1 ใน 3 ของบทความที่ถูกเคยตีพิมพ์แล้ว⁴

ผลกระทบจาก plagiarism

โทษของ plagiarism ขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของ plagiarism นั้นๆ โดยมีตั้งแต่ การเขียนจดหมายขอโทษอย่างเป็นทางการ, การถูกถอดถอนบทความที่ตีพิมพ์ไปแล้วนั้นออก, การถูกห้ามไม่ให้เป็นผู้แต่งบทความอีก ไปจนถึงการถูกฟ้องร้องเป็นคดีความทางกฎหมาย ซึ่งแน่นอนว่าผู้กระทำ plagiarism ส่วนหนึ่งต้องลาออกจากสถาบันต้นสังกัดด้วย

เครื่องมือตรวจสอบ plagiarism

ปัจจุบันมีเครื่องมือสำหรับตรวจสอบ plagiarism มากมาย ทั้งที่บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือต้องจ่ายค่าสมาชิก ซึ่งเหมาะสำหรับผู้แต่ง, reviewer หรือบรรณาธิการ เพื่อใช้ตรวจสอบบทความก่อนส่งหรือรับตีพิมพ์บทความ⁶ ตัวอย่างเช่น

- eTBLAST (ไม่มีค่าบริการ)⁷
- IThenticate⁸ (มีค่าบริการรายบทความ)

- CheckForPlagiarism.net⁹ (มีค่าสมาชิกรายปี)
- Google search ก็อาจช่วยคัดกรอง plagiarism จากบทความได้อย่างง่าย โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ¹⁰
- อักษรวิสุทธิ (ไม่มีค่าบริการ)¹¹
- Anti-Kobpae โดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์¹²

eTBLAST หรือ Déjàvu

ผู้นิพนธ์ขอกล่าวถึง eTBLAST ซึ่งเป็นบริการฟรีที่เป็นที่นิยมบริการหนึ่ง พัฒนาโดย Virginia Bioinformatics Institute ที่สามารถตรวจจับคำเหมือน โดยอ้างอิงฐานข้อมูลของ MEDLINE, PUBMED ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น HelioBLAST⁸ ให้บริการฟรีบนเว็บไซต์ <http://helioblast.heliotext.com/> โดย HelioText

HelioBLAST สามารถตรวจสอบข้อความได้ครั้งละไม่เกิน 1,000 คำ โดยระบบจะตรวจสอบและแสดงผลของบทความที่มีความคล้ายคลึงกับข้อความที่ต้องการตรวจสอบเรียงตามลำดับตามคะแนนความเหมือนที่ระบบคำนวณได้

อักษรวิสุทธิ¹¹

เป็นโปรแกรมตรวจสอบงานเขียน เพื่อค้นหาข้อความที่อาจเข้าข่ายลอกเลียนผลงานของผู้อื่น โดยอ้างอิงฐานข้อมูลของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บทความจากเว็บไซต์วิกิพีเดีย, รวมไปถึงฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์จากมหาวิทยาลัยที่ร่วมลงนามความร่วมมือกับผู้สร้าง และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ให้บริการฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ บริษัทอินสไปร์ จำกัด หน่วยงานที่เป็นมหาวิทยาลัยที่ต้องการใช้งาน สามารถติดต่อขอใช้งานได้ที่ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางการเขียนบทความวิชาการที่ดี

ผู้เขียนบทความควรจะปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิด plagiarism^{1, 13}

- สร้างความตระหนักในเรื่องนี้ ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดจุดหนึ่ง
- เตรียมเวลาสำหรับงานเขียนให้เพียงพอ ไม่เร่งรีบ
- เข้าใจแนวคิดทั้งหมดของงานเขียน และเขียนออกมาในรูปแบบคำพูดของผู้เขียนเอง โดยไม่กลับไปเหลียวดูสำนวนต้นฉบับ
- หลีกเลี่ยง copy-paste (คัดลอก-วาง)
- อ้างอิงแหล่งที่มาอย่างเหมาะสมโดยใส่เครื่องหมายคำพูดในข้อความที่คัดลอกมา
- ยึดหลักการว่า เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความที่เขียนเป็น common knowledge หรือไม่ หรืออาจจะเป็น plagiarism ให้อ้างอิงแหล่งที่มาไว้เสมอ
- ปฏิบัติตาม Instruction for authors หรือ คำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความในวารสารนั้นๆ อย่างเคร่งครัด (โดย Instruction for authors ของแต่ละวารสาร ควรระบุคำจำกัดความของ plagiarism และแนวปฏิบัติหรือบทลงโทษ ต่อ plagiarism ของแต่ละวารสาร)
- ให้กิตติกรรมประกาศ (acknowledgement) แก่แหล่งที่มาอย่างเหมาะสม
- หลีกเลี่ยงการเขียนหลายบทความที่มีเนื้อหาเหมือนกัน และส่งตีพิมพ์ในวารสารต่างๆ ในเวลาเดียวกัน
- หากต้องการนำบทความบางส่วนหรือทั้งหมด ที่ตนเองเคยตีพิมพ์ไปแล้ว หรือของคนอื่นที่เคยตีพิมพ์ไปแล้ว มาใช้ซ้ำ ไม่ว่าจะเป็นการตีพิมพ์ซ้ำ การนำเสนอในงานประชุม การนำเสนอในเว็บไซต์ หรือวิธีการอื่นใดต่อสาธารณะ ทั้งในภาษาต้นฉบับ หรือแปลเป็นภาษาอื่น จะต้องยื่นเรื่องขออนุญาตใช้ซ้ำ ไปยังสำนักพิมพ์ต้นฉบับที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนเสมอ โดยอาจมีค่าใช้จ่ายในเรื่องลิขสิทธิ์อยู่บ้าง ตามแต่ข้อตกลงแต่ละสำนักพิมพ์ และขึ้นกับจำนวนหน้าของต้นฉบับที่ต้องการนำมาใช้ซ้ำ ลักษณะของการใช้ซ้ำว่าเพื่อการค้าหรือไม่มีทุนสนับสนุนสำหรับการตีพิมพ์หรือไม่ จำนวนเล่มที่จะพิมพ์ซ้ำ จำนวนภาษาที่ต้องการแปลต่อ
- ใช้เครื่องมือตรวจสอบ plagiarism ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

จะอย่างไรเมื่อสงสัยภาวะ plagiarism

มีแนวทางดังแสดงในรูป อ้างอิงจากแนวทางปฏิบัติเมื่อสงสัย plagiarism¹⁴ ในบทความที่ถูกตีพิมพ์แล้ว ของ Committee on Publication Ethics (COPE) ดังรูปที่ 1 และแนวทางปฏิบัติเมื่อสงสัย plagiarism ในบทความที่ถูกยื่นเสนอขอตีพิมพ์ ดังรูปที่ 2 โดยแนวทางเหล่านี้ได้รับการอนุญาตให้เผยแพร่เป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว จาก Committee on Publication Ethics

บทสรุป

Plagiarism เป็นสิ่งที่สร้างผลกระทบร้ายแรงต่อแวดวงวิชาการ และตัวผู้เขียนเองได้ ผู้วิจัยทุกคนจะต้องใช้ความรอบคอบอย่างที่สุดทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิด plagiarism ขึ้น โดยสรุปผู้นิพนธ์มีความเห็นว่า แนวทางการป้องกัน plagiarism ที่ดีที่สุด คือ การสร้างความตระหนักในเรื่องนี้ให้กับผู้วิจัยหรือผู้เขียนบทความทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษาไปจนถึงผู้วิจัยอาวุโส

กิตติกรรมประกาศ

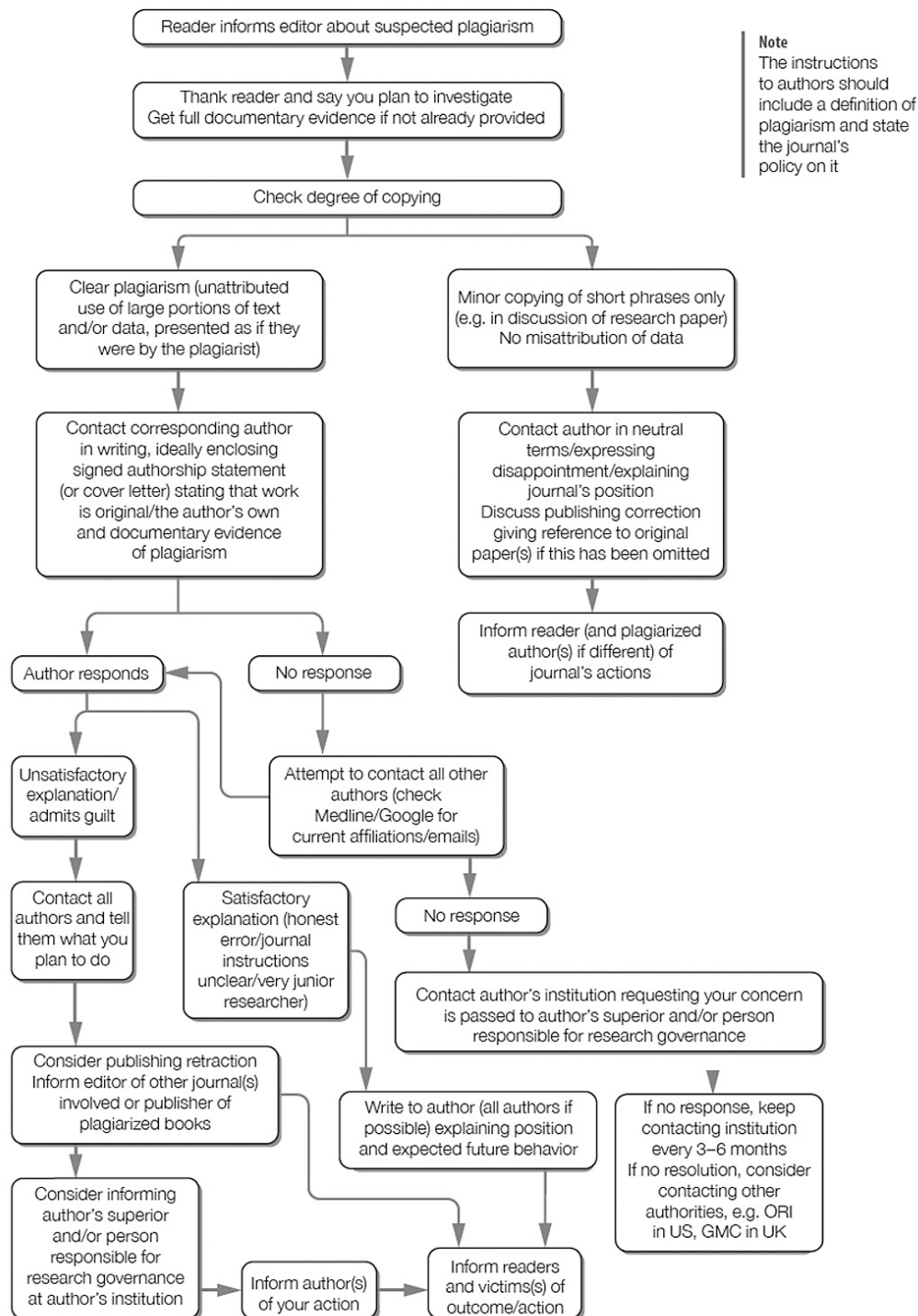
ขอขอบคุณ ศ.คลินิก นพ. สุรวิทย์ เตชะธวานันท์ คณบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต, อ.นพ. มานัส โพธารมณ์ ผู้อำนวยการ รพ.ราชวิถี, รศ.นพ. อนุชิต ปุณณทลค์ ประธานราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย, Professor Neil M Bressler หัวหน้าหน่วยจักษุประสาทตา มหาวิทยาลัย Johns Hopkins ประเทศสหรัฐอเมริกา, รศ.นพ. ศักดิ์ชัย วงศ์กิตติรักษ์ ประธานวิชาการราชวิทยาลัยจักษุแพทย์แห่งประเทศไทย, อ.พญ. วรพร ชัยกิจมงคล ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้นิพนธ์เขียนบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

1. Kumar PM, Priya NS, Musalaiah S, Nagasree M. Knowing and avoiding plagiarism during scientific writing. Ann Med Health Sci Res. 2014;4:S193-8.
2. Das N, Panjabi M. Plagiarism: Why is it such a big issue for medical writers? Perspect Clin Res. 2011;2:67-71.
3. ศัพท์บัญญัติอังกฤษ-ไทย ไทย-อังกฤษ ฉบับราชบัณฑิตยสถานรุ่น 1.1. [Internet]. 2002 [cited 1 November 2017]. Available from: <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>.
4. Mohan M, Shetty D, Shetty T, Pandya K. Rising from plagiarising. J Maxillofac Oral Surg. 2015;14:538-40.
5. World Association of Medical Editors. Self plagiarism [Internet]. 2017 [cited 1 September 2017]. Available from: <http://www.wame.org/about/recommendations-on-publication-ethics-policies#Plagiarism/>.
6. Garner HR. Combating unethical publications with plagiarism detection services. Urol Oncol. 2011;29:95-9.
7. HelioText. HelioBLAST [Internet]. 2015 [cited 1 September 2017]. Available from: <http://helioblast.heliotext.com/>.
8. iThenticate [Internet]. 1998 [cited 1 September 2017]. Available from: <http://www.ithenticate.com/>.
9. Academic Paradigms, LLC. CheckForPlagiarism.net [Internet]. 2004 [cited 1 September 2017]. Available from: <https://www.checkforplagiarism.net/>.
10. Google, inc. Google search [Internet]. 2017 [cited 1 November 2017]. Available from: <http://www.google.com>.
11. Inspica. Akarawisut [Internet]. 2015 [cited 1 September 2017]. Available from: <http://akarawisut.com/>.
12. ศูนย์ความรู้เฉพาะด้านวิศวกรรมความรู้และวิศวกรรมภาษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. Anti-Kobpae [Internet]. 2017 [cited 1 November 2017]. Available from: <http://www.most.go.th/main/th/media-library/sci-daily-words/2912-anti-kobpae-.html>
13. Miguel Roig. Avoiding plagiarism, self-plagiarism, and other questionable writing practices: A guide to ethical writing [Internet]. 2013 [cited 1 September 2017]. Available from: <https://ori.hhs.gov/plagiarism-0/>.
14. Committee on Publication Ethics (COPE). What to do if you suspect plagiarism [Internet]. 2017 [cited 1 September 2017]. Available from: <https://publicationethics.org/resources/flow-charts/>.

What to do if you suspect plagiarism

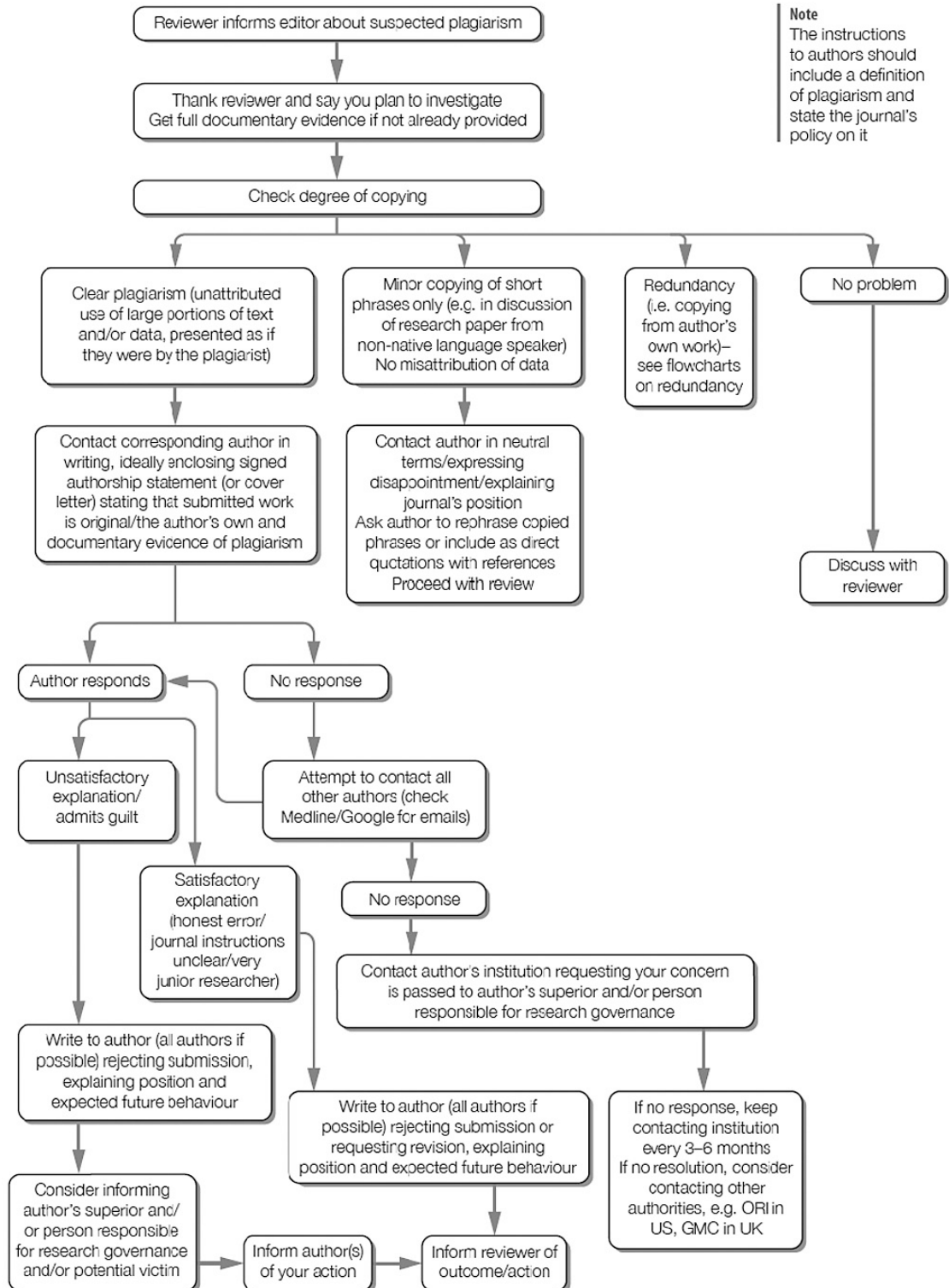
(b) Suspected plagiarism in a published manuscript

รูปที่ 1. แสดงแนวทางปฏิบัติเมื่อสงสัย plagiarism ในบทความที่ถูกต้องพิมพ์แล้ว (แนวทางปฏิบัตินี้ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้เผยแพร่โดย Committee on publication ethics, <http://publicationethics.org/>)

What to do if you suspect plagiarism

(a) Suspected plagiarism in a submitted manuscript

รูปที่ 2. แสดงแนวทางปฏิบัติเมื่อสงสัย plagiarism ในบทความที่ยื่นเสนอขอตีพิมพ์ (แนวทางปฏิบัตินี้ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรให้เผยแพร่โดย Committee on publication ethics, <http://publicationethics.org/>)